

УДК 159.9

Білоусенко М.В.¹, Філоненко К.В.²

1 канд.ekon.наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

2 студ. гр. СН-110сп НУ «Запорізька політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ КОРОТКОЧАСНОЇ ПАМ'ЯТІ В ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ

Розвиток людини як особистості, ускладнення її поведінки і поступове збагачення її діяльності відбувається за рахунок нагромадження індивідуального досвіду. Його формування було б неможливим, якби відчуття, сприймання, думки, переживання, які виникають в корі головного мозку, безслідно зникали. Ніяка актуальна дія немислима поза процесами пам'яті, бо протікання будь-якого психічного акту передбачає утримання його елементів для скріплення з наступним. Без цього неможливий розвиток людини. Будучи найважливішою характеристикою всіх психічних процесів, пам'ять забезпечує єдність і цілісність особистості людини.

Пам'ять – це сукупність процесів запам'ятовування, збереження та відтворення людиною свого досвіду. Завдяки їй людина здатна сприймати світ знайомих речей. За допомогою знань про своє минуле людина може прогнозувати майбутнє і будувати свою поведінку.

В підлітковому віці відбуваються важливі процеси, пов'язані з перебудовою пам'яті. Передусім активно починає розвиватися логічна пам'ять. Як реакція на часте її використання, уповільнюється розвиток механічної. Водночас із розширенням кількості навчальних предметів значно збільшується обсяг інформації, яку підліток повинен запам'ятати механічно. Ці процеси відбуваються разом із розвитком довільної опосередкованої пам'яті. Підлітки починають більш усвідомлено, цілеспрямовано використовувати мнемічні прийоми.

Для того, щоб виявити ці зміни в процесі пам'яті підлітків, нами було проведено емпіричне дослідження особливостей короткочасної пам'яті у підлітковому віці за методикою Джекобсона.

Дослідна робота проводилася на базі Гімназії № 107 міста Запоріжжя в умовах дотримання норм державного карантину. В експерименті брали участь 25 учнів 8 «Б» класу. З них 11 дівчат і 14 хлопців. Вік випробовуваних 13 - 14 років.

За результатом даного тесту можна судити про здатність людини запам'ятовувати слова і короткі фрази шляхом їх багаторазового повторення (зазубрювання віршів, фраз іноземною мовою).

Методика Джекобсона тестує інертність слухового аналізатора. Чим вона більше, тим краще.

Тест також призначений для людей, навчених техніці запам'ятовування. При тестуванні людини зі сформованим досвідом запам'ятовування, тест Джекобсона буде "зашкалювати", буде показувати максимально можливий результат.

Нами використовувався наступний експериментальний матеріал - бланк із чотирма наборами рядів чисел, лист для запису, ручка і секундомір. Дослідження складалось з чотирьох аналогічних серій. У кожній серії експериментатор зачитує випробуваному один з наборів наступних цифрових рядів.

Обробка результатів дослідження показала, що низький рівень короткочасного запам'ятовування у випробуваних 8 «Б» класу зустрічається у 20 %, середній – у 52 %, високий – у 28 %.

Отримані результати в першу чергу залежать від стійкості особистої уваги, витривалості і тренуваності мозку. Високий результат дослідження може говорити про те, що випробувані використовували логічні засоби або спеціальні мнемотехнічні прийоми для запам'ятовування чисел.

Середній рівень, який зустрічається у більшості випробуваних може бути підвищений завдяки систематичному тренуванню пам'яті за спеціальними програмами мнемотехніки.

На отримання низьких результатів у випробуваних могла вплинути їх неувважність або зосередженість на інших предметах.

Після психологічного дослідження ми прийшли до наступного: для підвищення обсягу запам'ятовування школярам-підліткам необхідно тренувати свою пам'ять за допомогою спеціальних вправ з розвитку довільності пам'яті, освоювати мнемічні прийоми, що сприяють продуктивності запам'ятовування.

Таким чином, можна зробити висновок, що проблема дослідження особливостей пам'яті в підлітковому віці є дуже важливою і досить актуальною для вивчення, тому слід продовжувати і розширювати теоретичні та емпіричні дослідження в цій області.